

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVI

Ч. 251. Джерзі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 28-го жовтня 1938.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 251. Jersey City, N. J., Friday, October 28, 1938.

VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВИТАЄМО УКРАЇНСЬКИЙ УРЯД ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ЗБРОЄННЯ СЕРЕД НАСИЛЬНОГО СВІТУ

НЬО ЙОРК. — У своїй промові, виголошеній з Білого Дому радіо на конференції для біжучих проблем, що відбувалася три дні в готелі Волдорф-Асторія за ініціативою щоденника „Нью Йорк Геральд Трибюн“, президент Рузвельт порушив питання миру й війни й видно натякував на найгіршу ситуацію в світі. Він сказав, що Америка хоче миру й не має ніяких зазіхань на чужі території, однак, як довго в світі буде панувати сила, Америка мусить зброїтись, щоб оборонити себе й цілу американську сушу перед зазіханнями європейських держав.

У подібній дусі промовляв на цій конференції особисто прийнятий бувший президент Злучених Держав, Герберт Гувер. Закликаючи американців, не зважаючи на обурення й страх, які вони викликають, він висказувався за роблення урядом безупинних заходів за мир та за ведення міжнародної політики на засади, що в міждержавних відносинах має рішати не сила, а закон і вільна угода.

ДАЄС ВИНУЄ ЗА НАПАД ПРЕЗИДЕНТА ЙОГО КАБІНЕТ.

ВАШИНГТОН. — У своїй публичній заяві з приводу виступу президента Рузвельта проти конгресового комітету Даеса конгресмен складає за цей виступ вину на членів президентського кабінету, головую на секретарку праці Перкінс і секретаря внутрішніх справ Ікеса.

Гомер Мартін, президент автомобільної юнії, відмовився стати свідком перед комітетом, подаючи за причину важкі переговори.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДКРЕСЛЮЄ ПОТРЕБУ „ГОТОВОЇ“ ФЛОТИ.

ВАШИНГТОН. — З нагоди Дня Флоти президент Рузвельт оголосив публичний лист, у котрім підкреслює потребу справної військової флоти, яка могла б дати Америці відповідну захорону проти всякого напасти.

Президент згадує в листі плани дальшої розбудови американської військової флоти.

ЗНАЙШЛИСЯ АГЕНТСЬКО ЦІСАРЯ.
ВАШИНГТОН. — Між ілюстраціями чужих держав і чинників, що зголошуються до федерального уряду на основі закону, ухваленого на останній сесії конгресу, себе записав до реєстрації одно бюро, що подало згоду за агента Гайлі Салаяса, бувшого цісара Етіопії.

ПРОЦЕС ЗА ШПИГУНСТВО.

НЬО ЙОРК. — На процесі проти 3 осіб, обвинувачених за шпигунство в користь Німеччини, остаточно скінчили переслухувати Гінтера Густава Румріха, що зізнався 8 днів, та приступили до переслухання інших свідків прокураторії. Зізнавала передовсім панна Вангер, власниця крамниці з горіvkами, котра не хотіла помагати німецьким шпигунам. Її зізнання закидали нездарність американської про-тишпигунської організації.

ТРАГЕДІЯ ІМІГРАНТА.

НЬО ЙОРК. — Іміграційний уряд рішився депортувати турецького імігранта Габріеля Багда, що приїхав сюди з паспортом, на котрий він ждав 17 літ. При тілесних оглядах на Еліас Айленді показалося, що він недужий на очну недугу трахому; на думку уряду, як Багда осліпне, то він і його родина можуть легко стати публичним тягаром.

ОГОНЬ НА КОРАБЛІ ЗОВСІМ ПОГАШЕНО.

НЬО ЙОРК. — Гамбурського американця Лінія дістала вістку від свого корабля „Дойтшлянд“, що вогонь на кораблі зовсім погашено і корабель їде до порту. Донесення підкреслює, що під час кризи на кораблі не було зовсім полемки.

ДЮІ ЗАКИДАЄ ЛІМЕНОВИ ВИМИНАННЯ ЗАКИДІВ.

МІНІОЛА (Лонг Айленд). — У своїй промові до 10,000 повішених виставили площі, Томас Е. Дюї, кандидат Республіканської Партії на уряд стейт-го-вернатора, закидував свою противникові, Гербертові Ліменові, що він не відповідає на закиди про зрівноваження стейт-го-вернатору штучкою, а замість цього підносить крик проти чорнення. Дюї домагався теж відповіді на звязки політичної партійної машинерії в Олбані з злочинними елементами.

ДЮІ ЗАКИДАЄ ОЛБАНСЬКИМ БОСАМ ПОДАТКОВІ МАНІПУ- ЛЯЦІЇ.

У своїй черговій передвиборчій промові Томас Е. Дюї, кандидат Республіканської Партії на уряд стейт-го-вернатора, закидає політичним стейт-го-вернатором босам Демократичної Партії в Олбані, що вони маніпулюють вимір стейт-го-вернаторів у цей спосіб, що визначають вищі податки, що вно-начують політичним противникам, а нижчі податки своїм політичним приятелям.

ЛІА ГВАРДІА ТАКИ НЕ ХОЧЕ ЗАЙВІТИСЯ ЗА ЛІМЕНА.

Під час політичної промови ньюйорського посадженого Лія Гвардії в одній вищій школі в Брукліні якийсь учасник перервав промову окликом, що котрим домагався, щоб посаджений заявився за кандидатуру Лімена. Сервергачів виведено з салі. Перед виступом інших учасників, а Лія Гвардія говорив далі й за Лімена не заявився.

БРАЗИЛІЯ КОНЦЕНТРУЄ ПО- ЛІТИЧНИХ ВІЗНІВ.

Бразильський уряд почав вислати політичних в'язнів на острові Фернандо Норонха. Вже вислано туди 208 в'язнів. Є між ними учасники повстання лівих у 1935 році й учасники повстання нацистів з цього року.

ПРИДУМАЛИ ЛІК НА ПЕЛЯГРУ.

На зборах Краєвої Академії Наук, що відбувалися в університеті Північної Кароліни, подали д-р Дейвід Сміт і Сузен Говер Сміт, професори університету Дюка, що їм удалося винайти лік на відому недугу пелягрю, на котру хоріють люди, що кормляться виключно кукурудзою. Лік виробляється з відпадків тютюну.

ДВА СМЕРТНІ ВИПАДКИ З ГРАНАТАМИ.

На полях громади Кудобі-ця, пов. Зборів, малі хлопці, які пасли гуси, знайшли гранату. Під час розбирання гранати вибухла. Відломки гранати важко ранили в черво 10-літнього Михайла Кулинич, який годину пізніше помер у страшних муках. Його менший брат, 8-літній Любоко Кулинець, і 10-літній Любоко Оленин ранені. — Другий смертний випадок трапився у присілку Соколів коло Олеші, пов. Товмач, де 21-літній Іван Назарук розбирав гранату, що її знайшла одна жінка в полі. Граната вибухла і розірвала Назарука на кусники.

ПРИГОТУВАННЯ ДО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

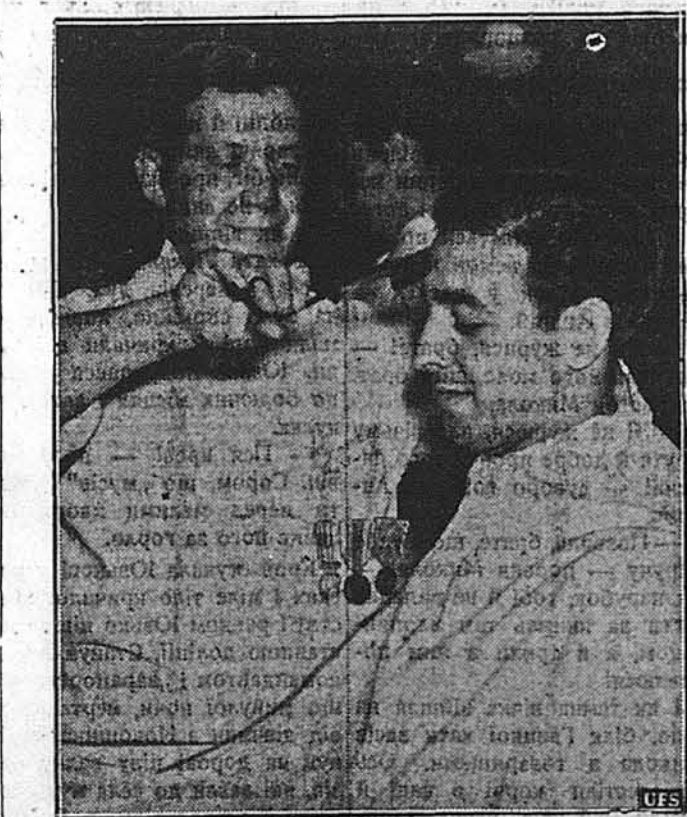
Посадник міста Ля Гвардія йменував комітет з 400 визначених ньюйорчан, що мають по-могти йому зібрати суму 250,000 доларів на виставлення на Світовій Виставі в Нью Йорку „Свящині релігії“, котра буде на виставі релігійним осередком.

СТРАШНІ НАСЛІДКИ НЕОБЕ- РЕЖНОСТІ.

В Трибухівцях, бучацького повіту, Василь Нетрогаль і Михайло Гутка обходилися небережно з крисом, який в одному менті вистрілив, а куля вбила Анну Гуткову, що була в кімнаті. Нетрогаль цим з крисом, переляканий цим жахливим нещастям.

ЗАБОРОНЯЛИ РОБІТНИКАМ ЖЕНИТИСЯ.

Аргентинський парламент прийняв спеціальний закон про опіку над робітниками, які женяться. Видання такого закону було необхідне тому, що багато підприємств вимушували формальні зобов'язання від своїх працівників, що не будуть женитися. На випадок подружжя звільняли їх від праці. Новий закон передбачає кару гривні від 1,000 до 10,000 пезет, якщо підприємець звільнить робітника з праці впродовж 12 місяців по одруженні.

СПІЗНЕНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ.

Бенджамін Паліаро, ньюйорський голяр, дістав недавно три медалі в нагороду за відвагу, оказану ще під час світової війни, коли Паліаро служив у так званім пропалім батальоні.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ: УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ НАС І НАШИХ ДІТЕЙ. ЧИ ПРИГОТУВЛЯЄМОСЯ МИ НАЛЕЖНО ДО ЦЬОГО ВИСТУПУ?

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION
P. O. Box 1014, Church St. Annex, New York, N. Y.

Чеки й поштові перекази виписувати на імя:
NICHOLAS MURASZKO, Treas.

ГРІМ ПОРАЗІВ СВЯЩЕНИКА ПІДЧАС БОГОСЛУЖЕННЯ.

В Піза ді Маріна в Італії грім ударив у костел францисканів і поразив священика, який відправляв богослуження. Неприємний священик упав на землю. На цасті, поразення не є грізне. Між вірних в костелі повстав переполох і під час на-товпу кілька осіб поотратовано.

КОРОЛЬ МАЄ ВІДВІДАТИ ПЯТЕРНЯТА.

Вчительки пятернят Діонів уже почали підготовляти дівчат на стрічу англійської королівської пари в наступному році. Представники короля заповіли, що з нагоди своїх відвідин у Канаді королівська пара відвідає теж сестри Діони.

ПРОКОВТНУВ ВЕКСЕЛЬ.

Перед будапештським судом станув недавно один з багатих купців до столиці Мадярщини, що до став незвичайно добру опінію, обвинувачений у фальшуванні векселя. На розправі боронився купець тим, що вексель не підписував. Коли йому показали вексель, попросив, щоб дали йому до рук, бо він хоче приглянутись до підпису. Діставши вексель до рук, купець проковтнув його. Хоч не було доказів про винуватість, суд засудив його на найвищу кару, мотивуючи це тим, що достаточним доказом вини є факт, що купець проковтнув вексель.

БРОДІЙ УСТУПИВ — О. ВОЛОШИН ПРЕМ'ЄРОМ ЗАКАРПАТТЯ

ЦІЛИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКИЙ.
УЖГОРОД. — Прем'єр Закарпаття, Бродій, у-ступив. На його місце назначено о. Августина Волошина, відомого українського діяча на Закарпатті, який досі займав міністерський теку внутрішніх справ у кабінеті Закарпаття. Бродій уступив тому, що не годився з умовами Чехословащини, поставленими мадярам. Він був за те, щоб перевести плебісцит на Закарпатті й уцілою прилучити його в одну, або в другу сторону, а то тому, бо, на його погляд, коли Закарпаття втратить плодючі низини і залишаться йому лише вбогі верховини, то воно само не вдержиться. Фактично Бродій був прихильником Мадярщини і старався провадити таку політику, якої бажала собі Мадярщина. В Ужгороді розійшлися були чутки, що зараз по зрезигнуванні Бродій виїхав до Мадярщини. Ті чутки показались опісля неправдиві. Перебираючи уряд прем'єра Закарпаття, о. А. Волошин перебрив також обов'язок размови з мадярами.

ДАЛЬШІ ЗАВОРУШЕННЯ В ПОЛЬЩІ.

РИГА (Латвія). — Кореспондент „Шікаго Геральд Трибюн“ доносить, що заворушення в галицьких містах продовжуються. Польська поліція арештувала 23 жовтня ц. р. в Стрию 114 українців, коли то більш як тисяча українців мали демонстрацію, що домагалася самостійності від Польщі й створення незалежної української держави. Офіційні польські джерела самі стверджують, що в останніх часах е поважні заворушення на українських територіях. Про останні заворушення в Стрию вони говорять, що не вбито нікого, бо поліція вживала гумових палок замість зброї, щоб розігнати демонстрантів. Заворушення відбулись також у Любачеві й інших містах, але числа арештованих і ранених не подано.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ГОДИТЬСЯ НА АРБИТРАЖІЮ.

ПРАГА. — Чехословацький уряд згодився на те, щоб спір між Словаччиною і Закарпаттям з одного боку і мадярами з другого був вирішений комісією, złożеною з представників Німеччини й Італії. Коли би мадяри настоювали, щоб включити до того і Польщу, тоді Чехословаччина буде домагатися включення Румунії.

БЕРЛІН НАТИСКАЄ НА ПОЛАГОДЖЕННЯ СПОРУ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд натискає на обі сторони, щоб чимскорше прийшло до порозуміння. Разом німецький уряд дав до розуміння мадярам, що він буде дуже зле дивитись на те, коли мадяри, не зачекавши вислідів арбітражної конференції, захочуть самі захопити Словаччину і Закарпаття. Німецькі газети виразно говорять, що неспокій і напруження між Чехословаччиною і Мадярщиною в першій мірі піддержують поляки, які далі напиратимуть на те, щоб дістати коштом Закарпаття спільну границю з мадярами.

ЗАСУД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

ЛЬВІВ. — Дня 8 жовтня ц. р. скінчився у львівським суді політичний процес проти 35 українських націоналістів з Жовківщини за приналежність до О.У.Н., за переховування зброї та за революційну діяльність. Василя Ковалишина засуджено на до-смертну тюрму. Інших засуджено від 1 до 12 літ тюрми.

НОВИЙ КОМАНДАНТ ДАЛЕКО-СХІДНОЇ АРМІЇ.

МОСКВА. — Советський уряд офіційно заявив, що теперішнім головним командантом далеко-східної червоної армії є генерал Церн. Отсим уряд potwierдив чутку, що маршал Блюхер уже не є командантом. Урядові кола не згадували про Білхера ні словом. Своєю мовчанкою вони potwierджують вістку, що він арештований. Вихваляючи різних генералів за їх акцію в часі короткого японсько-советського конфлікту, советська влада зовсім не згадала про Білхера.

АНГЛІЯ ПЕРЕД РАТИФІКАЦІЄЮ АНГЛІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО ПАКТУ.

ЛОНДОН. — В урядових колах говорять, що англійський уряд представить англійсько-італійський пакт згоди до ратифікації перед парламентом декількох днів до наступного місяця.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", Р. О. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КАМΠΑНИЯ ПРОТИ ЧУЖИНЦІВ

Всякий мешканець Злучених Держав, що лише держить свої очі відкриті, міг завважити від якогось часу завзяту кампанію проти так званих чужинців, котра мусить з часом датися відчуті й кожному просто українському імігрантові.

Ведеться ця кампанія різними способами. Відчуті її можна в бізнесі, в суспільних відносинах, у політиці. В бізнесі йдуть відкрито преріжні кампанії бойкотів та ще більше пропаганди за нові. В політиці вони виступають щораз виразніше, дарма, що їх звичайно політики закривали в добре зрозумілім власним інтересі. Від якогось часу політики вже навіть цього не закривають, що можна вважати доказом, що серед широких шарів громадянства нуртують виразні протичужинські настрої.

На хвилі цих настроїв пробує між іншими плісти конгресовий комітет для розсліду так званих неамериканських акцій, а його предсідник, конгресмен Даес, обіждає Америку з промовами, в котрих страшисть американців такою широкою комуністичною й фашистською пропагандою, що його слухачам здається, що ціла Америка має незадовго вилетіти в повітря. Найяскравішою частиною цієї пропаганди є звичайно закиди, що, мовляв, пропаганда комунізму й фашизму в Америці це діло чужинців, себто імігрантів. Це просто не є реалістичний погляд на світ, бо пропаганду за комунізм й фашизм ведуть не лише чужинці, але й американці з діда прадіда.

На тілі тої самої пропаганди саме тепер розводять ріжні судові процеси. Ставлять на суд людей за ширення пропаганди, арештують за шпигунство, а Даес підбехтує суди й уряд, викрикуючи не лише проти комуністів й фашистів, але й проти всяких організацій, що стоять під контролею чужих урядів, причому підсуває думку, що кожна імігрантська організація стоїть під понтролею чужого уряду.

Через те треба з призначенням піднести голос генерал-майора Деніса Нолену на цьогорічній суспільній конференції, влаштованій ньюйоркським щоденником "Геральд Трибун". У своїй дискусійній промові про оборону Америки перед чужинцями шпигунами генерал закликав американців не піддаватися занадто гарячковим почуванням. Певна скількість шпигунства мусить існувати в кожному краю, бо кожна армія обов'язана слідити за розвитком війська в чужих краях. Та з цим шпигунством дає собі раду уряд при допомозі протишпигунських організацій.

Подібний холодний голос проти масової гістерії здався й про інші справи. Коли визначний військовий діяч, без сумніву зацікавлений живо в обороні краю перед зовнішніми ворогами, говорить з спокоєм про діяльність шпигунів, то тим більше з спокоєм треба громадянству брати вістки про те, що нібито всі імігранти в цьому краю тільки тим цікавляться, що пропагандою ідей, протинних американській системі. Така думка недоречна, бо вона зовсім правді не відповідає.

"АМУНІЦІЯ"

(Правдиве).

Кольоніст Юзько з Лукавця причевав свого чуба, вичістив "на гляни" чоботи, заложив на вухо кашкет і, пошвилюючи бадоро, пустився в дорогу. Вже давно його кортіло відвідати село Новошин, та страхали його грізні слова "колегів", що, мовляв, село Новошин — це, гніздо гайдамак, куди ніччю й не падаєш, бо як не пси, то інші "потвори" їдять з кістками.

Та Юзько не був страшилив. — Дурне гадане! — подумав собі. Він глянув на білу дорогу, що лентою полотна постелилася перед ним, і засміявся.

— Іду! — підбадьорив себе голосно й, викривлюючи немилосердно рота, затягнув: — "Гей, іде в ляс, пюрко мі сен мігоце..."

Не стямився, як забілили перед ним плоти Новошина. Нарз цим заскрипіло. Юзько почув, як щось холодне пробигло в нього по спині.

Ануж вишкочить яка нечиста сила й пропаде марно хлопець!

Юзько зо страху оглянувся і занаїв. Коло криниці стояла дівчина й тягнула журавлем воду. Журавель скрипів і це він так передякав Юзька. Дівчина вилила воду у відро й

випрямилася. Юзько глянув на її обличчя й аж рота роззявилася. Такої красуні він іще не бачив. А дівчата в кольонії хай сховаються з сорому. Дівчина підвела свої карі очі на Юзька й, побачивши його "міну", голосно засміялася. Цей сміх відбився гоном у Юзькового серця і мого затепілося, як на мотузку.

Дівчина, гарно вигинаючи струнку постать під вагою коромисла, перейшла дорогу й скрилася в поблизу хаті. Юзько, як несприятливий, поплентався за нею.

— Тут вона живе! — подумав. — Алеж і гарна, як писанка. А чого вона так засміялася? Певно я їй подобався!

— І Юзько вдоволено лапнув себе за місце, де мав ростити ус. — Ну, щож, похолодимо!

І від тої хвилини Юзько що вечора тьопав до Новошина. Чекав біля перелазу, чи не вийде з хати чорнобрива Гануся. Забув Юзько й про злющих псів і інші страхоті, що чигали на нього в селі.

А одного разу Юзько так розохотився, що зайшов до Гануси в хату, як нікого не було. Та не був дуже вдоволений, бо він говорив, як "дзяд до образу", а Ганя лише сміяла-

"ОБМАНЕНА ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА"

(3 голосів німецької преси про Закарпатську Україну).

В останньому часі принесла німецька преса низку статей про українську Закарпаття. З тих статей я покищо подаю читачам "Свободі" в перекладі українською мовою статтю, котра появилася у віденській "Ное Фрає Прессе" з 23. IX. 1938, а котра показує різко, яке становище до питання Закарпаття зайняла була досить велика частина німецької преси в період найбільшого загострення між Німеччиною й Чехословаччиною. — Д-р Остан Грішай.

Сенжерменський мировий договір з 10. вересня 1919 р. містить у собі постанови відносно правно-державного становища українського Закарпаття в рамках чехословацької республіки. У формі договору між чехословацькою республікою й державами антанти застережено там таке:

1. Чехословаччина зобов'язується визнати Закарпатську Україну в точні означенні територіальних границь як автономну єдність у рамках чехословацької республіки і призначити їй як найдалше ідучу самоуправу.

2. Закарпатська Україна має мати свій окремий сойм. Цьому сойму належить законодавча влада відносно всіх мовних, церковних і шкільних справ, і він рішає теж про внутрішню управу краю. А губернатор Закарпатської України, якого має іменувати президент чехословацької республіки, є перед соймом відповідальний.

3. Чехословаччина зобов'язується вибирати на урядників у першу чергу мешканців краю.

4. Чехословаччина гарантує Закарпатській Україні відповідне аступництво в чехословацьких парламентах. Однак послі, приналежні до цього аступництва в чехословацьких парламентах, не мають права голосу в ніяких справах, яких вирішення застережено закарпатсько-українському сойму.

Отже, як бачимо, головні постанови того мирового договору є цілком ясні й однозначні. І коли чехи 18. листопада 1919 р. проголосили т. зв. "Генеральний Статут для організації Закарпаття", то постанови мирового договору увійшли туди ще в цілість. Але вже конституційний закон чехословацької республіки з 29. лютого 1920 р. (ч. 121 і 122 законів та розпорядків) змі-

нив постанови мирового договору відносно Закарпатської України, відбираючи їй таким чином так урочисто запоручені їй права. З безпримірним цинізмом ось стверджує творець конституційного закону, д-р Георг Гетцель, у творі "Sbornik ved pravnich a statnich", річник XV, ст. 4. таке: "Ми не є зобов'язані проголошувати постанови мирового договору як основні засади; значить, ми не є зобов'язані долучувати ті норми до конституційних законів". Далі цей — справді зразковий! — чех зазначає тут, що Закарпатська Україна діждеться визначення її державно-правного становища не на основі постанов мирового договору, а згідно з вирішенням парламенту, бо таким чином державна влада буде мати вільну руку. А спонукою до такого поступовання є — як думає д-р Гетцель — неясне і неточне стилізування мирового договору, через що й мусить він "парафразувати" всі його точки. Отже, як бачимо, то ще ніколи і ніде в історії не проголошено і не обосновано очевидного порушення договору і права в такий цинічний і "брутальний" спосіб, як у цій випадку.

Але те, що д-р Гетцель заповів, те він зумів і перевести. В мировім договорі ось говориться (точка 10) про Закарпатську Україну як про "автономну єдність". Але д-р Гетцель робить з того в чехословацькій конституційній законі "автономну територію Закарпатської України". Така сама визначення в тій же 10-й постанові точно границі Закарпатської України, тоді, як д-р Гетцель у зазначенні чехословацькій конституційній законі ті границі вповні маловажлив. І це воно так і в дійсності. Бо весь край поділявся були чехи на дві адміністративні округи, внаслідок чого живе нині 250,000 українців у Словаччині, а 500,000 у Закарпатській Україні.

А далі, в постанові 11-тій мирового договору кажеться, що сойм автономної Закарпатської України одержує в по-лімені численних випадках право надавати закони. Але

чехословацький конституційний закон змінив і цю постанову, висловлюючи її всього тим, що "сойм є компетентний ухвалювати закони". У тій же постанові мирового договору кажеться далі, що Закарпатська Україна буде мати губернатора, який буде іменований президентом чехословацької республіки і буде відповідальний перед закарпатсько-українським соймом. Але конституційний закон д-ра Гетцеля встановлює з цього погляду таке, що "губернатора іменує президент на внесення уряду, і він теж відповідальний перед автономним соймом Закарпатської України". Значить, силою цієї постанови підчинено як сойм так і губернатора празькому уряду, сойм теоретично стратив своє власне значіння, а губернатора здеградовано до простого собі підрядного урядовця. Вкінці мировий договір постановив, що сойм Закарпатської України має зібратися 90 днів після скликання парламенту. Але це вже, слава Богу, два-три дні минуло від того часу, а уряд іше завжди ані не думає про те, щоб розписати вибори до сойму.

Мировий договір управильно однозначно становить Закарпатсько-українських послів у празькій парламенті, які, як призначені закарпатсько-українським соймом, мають мати особливі права й обов'язки. А чехословацький конституційний закон знає тільки таких послів із Закарпатської України, що їх вибрано, дорогою безпосередніх виборів. Оця обставина є для Праги корисна, але для Закарпатської України шкідлива з кожного погляду, бо закарпатсько-українські послі, як гості в чужій країні, не мають ніякої змоги оборонювати гідно справи свого краю та свого населення.

І так само змаловажено всі постанови мирового договору й відносно мовного питання. Бож тоді, як мова населення Закарпатської України українська, чехи вводять у школах російські підручники та роблять усі можливі заходи з тою метою, щоб поширювати вживання російської мови у прилюдній житті. А тому, що про підготовку автономії для нашого краю до нинішнього дня не було й мови, чехи добули змогу зорганізувати

весь урядничий апарат у Закарпатській Україні централістично, так, що сьогодні начислюємо в цій малій країні понад 30,000 імпортованих чеських урядовців, тоді, як тисячі українців є тут без посади. Якщо ж отже чеські дипломати в роках 1918 та 1919 намагалися з усіх сил добитися прилучення Закарпатської України до новозаснованої чехословацької республіки та допомагали собі щед्रो всякого роду обітницями, то чехословацький державно-творчий та володарський хист був упродовж наступних років у тому, щоб виявлене небагом очевидне порушення договору та права при допомозі нових обітниць якось закрити. Бо в Празі чехи обіцували все можливе з тою думкою, що в Празі не будуть мусити додержувати нічого.

А чеська нація погоджується з тим брутальним порушенням договору та права майже одностайно, хоч, що правда, у продовж років того чеського панування озивалися такі з чеського табору голоси, які поведення чехословацького уряду піддавали гострій критиці. І так, чехословацький сенатор Л. Шпігель писав у журналі "Богемія" з 27. I. 1924, в ч. 24, відносно Закарпатської України таке: "Суперечність між конституцією і дійсністю є далеко більша, ніж між ми-

ровим договором і конституцією. Покищо ось автономія є тільки на папері, і Закарпатській Україні ще дуже далеко до того, щоб вона мала свій власний законодавчий та автономний устрій. Правда, і Чехія і Моравія та Шлезьк втратили свої давні автономні права, а приобіцявши словакам у Пінсбургу автономію уряд відказався дати. Але Закарпатська Україна, що на думку мирового договору в порівнянні з іншими країнами мала втілювати найбільшими привілеями, вона в дійсності з усіх тих країн найбільше упосліджена. Правлять нею на лад цілком абсолютистичний, а всі закони й накідується, закони, які дуже видатно входять у круг тієї законодавчої діяльності, що належалаб властиво до майбутнього сойму".

Це голос з 1924 року.

А від того часу голоси таких провідників у пустині стали щораз рідше; нинішні воєні замовкли зовсім. Але український нарід, що живе в Закарпатській Україні, видигає щораз енергійніше домагання права повного самовизначення. Адже свого часу заявив Масарик прилюдно, що він бере Закарпатську Україну тільки в депозит. А якщо так, то тепер саме прийшов час для українців домагатися його звороту.

ЗАКАРПАТСЬКІ ЛЕМКИ

(1)

Лемки, племя українського народу, живуть на вузькій пасмі обабіч Бескида, себто в Галичині (в повіті ясельській, сандецькій і сянській) та на Закарпатті (колишня Угорська Русь). На Закарпатті звуть себе лемки "лемаками".

Земля, що на ній живуть лемки, гориста, мало врожайна, отже не все може їх вижити. Тому до лемки здавна шукали заробітку в чужих краях, а багато переселилося до Америки. Земля на Лемківщині родить із збіжжя переважно овес, а вже добре треба її обробити, щоб родив ячмінь, жито та пшениця. Тому до головної поживою лемків є овес а крім того бараболя та капуста. Хліб найчастіше їдять якою житньої мукки. Кукурудзи лемки не люблять. Лише коли голод, мусить лемко купувати кукурудзяну муку. Навіть у лемківській пісні співаються: "Тердирця (себто кукурудза) найби ся родила, лем до насби не ходила". Випасають воли, корови та вівці з того мають найбільше доходу.

Хати лемків невеликі, однак звичайно чистенькі.

Народні звичаї лемків переважно такі самі, як і скрізь в Україні, хоч і є дещо відмінне. Не знають спільних забав, як налр. гайки. Перший день святкують тихо по хатах. Другого і третього дня вже веселіше в селі. Одні до одних ідуть у гостину, дають собі писанки, співають, обливаються водою в обливаний понеділок. Весело буває на Лемківщині у празники. Перед празником іде звичайно "просачнар" до своїх і знайомих на інші села просити на празник. Господар не пускає гостей і після празника (попразничне). На празник в інші великі свята грає в селі музика, звичайно два-три гудики (музиканти). Танці лемківські, як і в інших сторонах всієї української землі: козак, коломийка, та найбільше парадним танцем є "обертас". Це дуже простий танець: іде пара за паром, стають при музиці, парубок співає пісеньку, а потім пари обертаються на місці в один і другий бік.

Дуже торжественно святкують родинні події, як хрестини, весілля, похорон. По похоронах справляють зараз, або три

дні пізніше, а то і тиждень — поминки, а по році "річні поминки".

Одежа лемків коротка, бо така вигідніша в горах. Лемки носять "чугу": це плащ з довгою пелериною через плечі, з тороками. "Чугу" лемко дуже рідко вибирає на рукави, а носить закинени наопашки. Рукави звичайно ціле літо зашиті і служать за кишені. Штани надають на другі, вишиті синіми або й червоними суконами пасками. При штанах усе довгий ремінь, прикрашений пуговицями, яким можна оперезатися два-три рази. Носить лемки і свого роду камізьки ("лейбики") із синього сукна, з гудзиками в два-три ряди. Капелюхи легкі, чорні, круглі, з широкими, вгору задерними крисами. На капелюсі шнурок або широка стрічка з китичками, за якою парубки носять цвітні або павині пера. В зимі носять шапки з кляпями, які можна спустити на вухо. На ногах носять ходоки, які звуть "керпцями". Жінки загортають здебільша голову в білу хустку, а при роботі старші жінки зав'язують голову також у сині хустки, в білу або жовті кратки. У свята старі жінки носять червоні хустки. Зав'язуються так, що один довгий кінець через плече спадає наділ. Дівчата ходять усе з відкритою головою, волосся заплітають в одну косу, корсетки носять із синього, червоного або іншого кольору сукна. Спідниці на будень сині з білими кратками, на свята білі в цвітні. Багаті жінки ходять у шовкових зелених спідницях із срібним гальоном (нашивкою) вдолі. Жінки ходять також у ходоках, однак до церкви в чоботях (які називають староукраїнським словом "скірни"). Чорного, червоного або жовтого кольору. Поверха беруть два-три гудики (музиканти). Танці лемківські, як і в інших сторонах всієї української землі: козак, коломийка, та найбільше парадним танцем є "обертас". Це дуже простий танець: іде пара за паром, стають при музиці, парубок співає пісеньку, а потім пари обертаються на місці в один і другий бік.

Дуже торжественно святкують родинні події, як хрестини, весілля, похорон. По похоронах справляють зараз, або три

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

зброєні "люди" — Миколкові товариші підручки.

Село заходилося від сміху. Бідний Юзько мусів сидіти на печі, бо вже й у його селі жартували:

— Юзьке, а з армати стшелял?

Та найбільше сміялася Гануся. Її сміх котився зеленими полями аж до Лукавця й Юзькова голова ще глибше ховалася за піч. Мабуть причував він йому, що то не Гануся сміється, а клеочуть скоростріли.

Н. Недобитий.

Коли думає.

— Коли думає ваша дочка виходити замуж?
— Думає в день і в ночі...

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ
НАПЕРЕДОДНІ
ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ
В ДВОХ ТОМАХ
Написав
Остан П. Білозерський.
ЦІНА \$1.00.
В Книгарні "Свободи"
"СВОБОДА"
81-83 Grand Street,
або Р. О. Box 346,
Jersey City, N. J.

3 ДНЯ

СПРАВА ЗАКАРПАТТЯ.

Остаточна доля Закарпатської України ще не вирішена. Велика небезпека грозить їй з боку Мадярщини і Польщі. Новини, що приходять з Європи, раз вірадіють, а раз чорніють. Який буде остаточний успіх, покажуть найближчі дні.

В нашій суспільності різні політичні групи, чи центри, забирають різне становище до цієї справи. Є такі, що всяку спробу створити цілковито незалежну українську державу на Закарпатті вважають не тільки вповні недоцільною, але ініціаторів тої думки називають „провокаторами“, „чужими агентами“. І т. п. Зрозуміло, що такими тяжкими і неоправданими закидами вони самі заслуговують на назву „провокаторів“. На такі закиди і на таку „критику“ може пуститися лише політичний злочинець, який хоче викликати серед своєї суспільності несмак до своїх провідників.

Ті, що підносили цілковиту незалежність Закарпаття, могли помилятися, або ні. Але вони мали найкращу волю зробити добро своїй нації. Вони горіли любов'ю до свого народу і ця любов, і ніщо інше, було тодішнім їхнім праєм. Називати їх провокаторами може тільки якийсь кретин, або дуже несовісна людина.

ЗАПЛУТАНА СПРАВА ВИМАГАЄ ЗАПЛУТАНИХ СПОСОБІВ.

Англії говорять, що всяка заплутана, скомплікована справа вимагає також заплутаних і скомплікованих способів. Не можна заплутаної спра-

ви розв'язувати просто, одним тягом, одним махом. Треба до неї підходити обережно.

Розкрити на двоє гарбуза — це проста річ і до неї не треба дуже обережно заходитися. Махнути раз ножем, і готово. Але розкрити комусь череві і зробити там важну операцію — це вже складна і нелегка річ. Колиб хтось хотів зробити в череві операцію, так легко, як легко розкroє гарбуза, то наробив би шкоди.

Також справа Закарпаття дуже складна і хто хоче її одним махом розв'язати, той легко може поповнити ту помилку.

ПОЛОЖЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ.

Повна самостійність Закарпаття — це дуже гарна річ і вона вповні відповідає націоналістичним засадам і волі цілого українського народу. Але півмільйонний народ, економічно дуже вбогий, а національно дуже зрілий, що знаходиться серед таких голодних вовків, як Польща і Мадярщина, а навіть Румунія, не вдержиться власними силами навіть 24 години. А хто думає, що вдержиться, то він незрілий політик; він очайдух, що простим способом хоче розв'язувати складну справу.

Та маленька держава могла б удержатися тільки під чимсь протекторатом, під чиньсь мілітарною охороною. Приглядаючись уважно до положення Закарпаття, прийдемо до висновку, що такою державою може бути лише Німеччина. Що більше, це навіть в інтересі Німеччини мати під своїми впливами таку буферну державу, через яку вона могла би проникати далі на Схід.

ПОЛОЖЕННЯ НІМЕЧЧИНИ.

Як виказують вістки з найрізномірніших сторін, Німеч-

чина навіть підтримує домагання Закарпаття. Правда, чутки з боку німецьких кол про цілковиту незалежність Закарпаття тепер притихли, бо Закарпаття в федерації чехословацько-української держави відіграє для Німеччини ту саму роль, що і цілком самостійне. Все таки ми бачимо, що Німеччина є далі проти того, щоб Закарпаття захопили мадяри, есентуально на спілку з поляками.

Та, з другого боку, ми дістаємо вістки, що німці у тій піддержці Закарпаття вагаються. Вони бояться наразитися на ненависть з боку Мадярщини, Польщі, а також Італії. Бо Італія, чи подобається це деяким нашим оптимістам, чи ні, так підтримує мадярські домагання до Закарпаття, і в тому відношенні різниться з Німеччиною.

ОСТАТОЧНИЙ ВИСЛІД.

Який буде остаточний вислід цього, почуємо вже незадовго. Можливо, що заки ці рядки дійдуть до наших читачів, справа вже буде вирішена. Бо тепер поїхав німецький міністер Рібентроп до Риму, щоб власне ту справу порішити. Та як би воно не було, то це не перекресляє отсих міркувань.

Нині так справи стоять, що ми мусимо поступати у закарпатській справі обережно. Мусимо дивитися на задні колеса. Мусимо в цьому випадку числити на німецьку поміч, та

заразом мусимо бути приготувані на всякі несподіванки і розчарування. Мусимо витискати від чехів якнайбільше прав, а заразом мусимо брати під увагу і це, що колиб не пів-мільйонна чехословацька армія в Закарпатті і Словащині, то мадяри впродовж одної ночі захопили б Закарпаття.

Що принесуть найближчі дні, не знати. Дай, Боже, щоб принесли для нас якусь гарну, радісну вістку. Та як би воно не закінчилося, ми мусимо поводитися як дозрілі люди, а не як дітваци, які в критичній хвилі зчиняють вереск і стараються на когось звину зложити за невдачу; а вразі успіху, знову ж як дітваци, приписувати собі всі заслуги за успіх.

Успіх, чи програ — ні одна група не сміє говорити, що вона це спричинила. Успіх чи програ — відповідатиме за це цілість нашого народу, його міжнародне і геополітичне положення, його потенціональна сила, чи мілітарне безсилля.

Певно, що в остаточнім розрахунку національної совісті знайдуть належну оцінку ті українські групи, які щось для цієї справи робили, а також ті, що в цих напружених хвилинах розсівали вістки про „провокаторство“, про „чужо-агентство“, та деморалізували в той спосіб нашу суспільність.

УВАГА! — ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. УКРАЇНЬСЬКА ЦЕРКОВНА ГРОМАДА В ПРОВІДЕНСІ

власноту
ВЕЛИКИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ
(HALLOWEEN BARN DANCE)
В СУБОТУ, 29. ЖОВТНЯ 1938
(OCTOBER 29, 1938)
В СІЛІ К. of P. HALL,
380 Elmwood Ave.
Початок години 7:30 вечором.
Вступ 35 центів.
За добру й веселу забаву ручиць
Комітет.

УВАГА! З ІНІЦІАТИВИ ОДВУ, ЗАХОДОМ ЗЛУЧЕНИХ УКР. ТОВАРИСТВ І ЦЕРКОВ МІСТА КЛІВЛЕНДУ

владштує
ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ
В НЕДІЛЮ, 30. ЖОВТНЯ 1938
точно в 1. год. пополудні,
в У. Н. Домі при 14. улиці
в справі оборони українського народу на рідних землях, а зокрема прав українського Закарпаття та протест проти зазіхань мадярів і поляків.
Українці! Скріпіть домагання закарпатських братів!

На дніх рішається доля наших братів на ЗАКАРПАТТІ! Що для то чути що раз гірші напруження на Закарпатську Україну з боку мадярів та поляків, погрожуючи ріжними терорами та бандою мадярською, яка заколює наших братів на Закарпатті, але всеж такі наші брати беруться до відпору великих провокаторів, як з боку малярів так і поляків, хотай мадяри й поляки мають замір захопити Закарпаття для себе!

Сьогоднішня хвиля вимагає від нас усіх сказати наше слово! Платімо слухні домагання закарпатських українців самостійної Української Держави, як зв'язку будучої Соборної України! Осудім ганебні наміри поволенія Закарпаття мадярами або поляками! Ненастна Польща не тільки давить і тисне українське життя в Галичині, не тільки вде походом проти українських церков і нищить їх не гірше від колишнього татарського навалу, але простирає свої хижацькі лапи по українське Закарпаття. Східні Українські Землі кро- навляться далі в московський неволі. Найновіші вісті доносять, що там знову повстання селян і летється кров наших українських братів. Румуни кажуть, що не опустять ті ляди землі, яку неправно заграбили. Хотай замилити світові очі диганською конституцією.

Українці Клівленду, протестуйте! Масово приходіть на віче!
За Злучені Екзекутиви.

Добра робота.
— Іване, хто тобі подряпав так лице?
— То є ручна робота моєї жінки.

— О —
Дуже цікава.
— Чи твоя жінка дуже цікава?
— Ще й як! Вона з цікавості навіть на світ прийшла.

Лекція граматики.
— Який то час: „я любив“?
— Страчений.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР! УКРАЇНЬСЬКА ГР.-КАТ. ПАРОХІЯ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

вкупі з братством св. Михайла ч. 1. Провідіння
власноту
СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ
В ЧЕСТЬ БЛ. П. СТЕФАНА СОТЕРА ОРТИНСЬКОГО,
першого єпископа для українців католиків з нагоди
30-ліття його приїзду до Злучених Держав Америки
В НЕДІЛЮ, 30. ЖОВТНЯ (OCTOBER 30, 1938)
В ГАЛІ УКРАЇНЬСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,
217-219 EAST 6th STREET.
Початок у год. 7:30 вечором. — Тікети: 75, 50 і 40 центів.
Чистий дохід призначений на українську школу в Стемфорд, Конн.
На академії будуть промови, хорів та сольові спів, деклямації
і скрипкове солю.
До участі в академії запрошує всіх українців ньюйорської округи
251
Комітет.

УВАГА, МЕКАДУ, ПА., І ОКОЛИЦЯ!
Спільними заходами 7. й 186. відд.
У. Н. Союзу відбудеться В СУБОТУ,
29. ЖОВТНЯ, в Роксі Гол, на Іст
Блейн Стріт, Мекаду
ТАНЕЦЬ (DANCE) ДЛЯ УКРАЇНЬСЬКОЇ МОЛОДІ
На цей танець, або як його наші старші називають БАЛІБ, запрошується місцеву й по-замісцеву молодіж. Початок у год. 8. вечір.

ПОЗІР! ПАЛМЕРТОН, ПА., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР! СПІВАЦЬКЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ЛИСЕНКА В ПАЛМЕРТОНІ

відіграє представлення
МАТИ
драма в 4. діях
В НЕДІЛЮ, 30. ЖОВТНЯ (OCTOBER 30, 1938)
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ
Початок 7:30 вечором. — Вступ 35 центів.
Режисер: учитель Михайло Процак.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!
HALLOWEEN PARTY AND DANCE
власноту
СЕСТРИЦТВО ПРИ УКР. ЦЕРКВІ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ
В СУБОТУ, 29. ЖОВТНЯ (OCTOBER 29, 1938)
7 P. M. till 12:00.
MAN'S GROW HALL, BOUND BROOK ROAD.
НАТАЛКА ПОЛТАВКА, укр. фільма, буде висвітлена в Park Theatre,
So. Plainfield, Nov. 1, 1938, 7 P. M. till 11:30. Ввесь дохід на церкву.
251
Уряд.

1918 3 НАГОДИ 20-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ ФІРМА 1938

П. СТАСЮКА

ПОРУЧАЄ СЛІДУЮЧІ МЯСИВА І МЯСНІ ПРОДУКТИ ПО НАСТУПНИХ ЦІНАХ:

ШИНКИ ВУДЖЕНІ ЗАДНІ 22 цнт. фунт	ШИНКИ СВІЖІ ЗАДНІ 20 цнт. фунт	СОЛОНІНА ПАПРИКОВАНА 13 цнт. фунт	Л о й н о ф ПОРК (в цілім кавалку) 20 цнт. фунт	ІМПОРТОВАНІ ШИНКИ: 4-ФУНТОВІ ПЕРЕДНІ \$1.55 2-ФУНТОВІ ПЕРЕДНІ 78 ЦНТ. 4-ФУНТОВІ ЗАДНІ \$1.85 2-ФУНТОВІ ЗАДНІ 95 ЦНТ. ШИНКИ ПЕРЕДНІ 8 ДО 10 ФУНТІВ 30 ЦНТ. ФУНТ (ТІЛЬКИ СЬОГОДНЯ І ЗАВТРА)	КОВБАСА КРАЯНА 32 цнт. фунт	КОВБАСА СІКАНА 23 цнт. фунт	КОВБАСА СВІЖА НЕ - ВУДЖЕНА 22 цнт. фунт	КИШКИ КАШАНІ АБО РИЖОВІ 13 цнт. фунт
Капуста квашена 3 центи фунт	СМАЛЕЦЬ (ТОПЛЕНИЙ) 10 цнт. фунт	ВЕПРОВІ ГОЛОВИ 4 цнт. фунт	Н І Ж К И Вепрові задні 4 цнт. фунт		СОЛОНІНА СОЛЕНА В ЦІЛІМ КАВАЛКУ 9 цнт. фунт	ШИНКИ ВУДЖЕНІ (ПЕРЕДНІ) 19 цнт. фунт	Вуджений Тендерлойн 30 цнт. фунт	Вудженка До смаження (bacon whole strip) 22 ц. фунт

П. СТАСЮК

124 - FIRST AVENUE, NEW YORK, N. Y.

628 - 5th Ave., South Booklyn, N.Y. } 121 Nassau Ave., Brooklyn, N. Y. }
СЬОГОДНЯ І ЗАВТРА, В ПЯТНИЦЮ І СУБОТУ, КОЖНИЙ ПОКУПЕЦЬ, ЩО ЗРОБИТЬ ЗАКУПУ НА
АБО ВИЩЕ, ДІСТАНЕ ДАРОМ ПАЧКУ ВУДЖЕНКИ („БЕЙКОН“) НАШОГО ВИРОБУ. \$1.50
20 літ 20 літ

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
ЗАХОДОМ УКР. СІЧОВИХ СТІЛЬЦІВ У НЮАРКУ, Н. ДЖ.

ЗАБАВУ З ТАНЦЯМИ (HALLOWEEN DANCE)

В СУБОТУ, 29. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 29, 1938)

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ,
675 SO. 19th STREET, NEWARK, N. J.

Початок точно 7:30 година вечором. Вступ лише 34 центи.

Домі з забави розділяються на три рівні частини: 1) на прапор Укр. Січових Стільців у Ньюарку; 2) на вільну боротьбу в Рідмін Краю; 3) на Народний Дім на South 19 Street в Ньюарку коло правосл. церкви.

Ця забава має бути дуже весела, якої ще не було. Комітет забави докладає всіх старань, щоб забава вийшла якнайвеселіше. Отже приходьте усі на забаву до У. С. С.!

Подіємо до відома, що приймаємо нових членів до У. С. С. Збори відбуваються кожного тижня у вівторок, під ч. 675 So. 19th Street, Ньюарк, Н. Дж.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ.

ЗАХОДАМИ ЖІНОЧОГО ВІДДІЛУ
УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛУБУ

ВЕСЕЛУ КОМЕДИЮ

ТРИ ГЕРБИ

В НЕДІЛЮ, 30. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 30, 1938)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
181-183 FLEET STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок у год. 4. пополудні. Вступ 40 центів

ПОЗІР — УКРАЇНЦІ GREENPOINT БРУКЛІН І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ДНІСТЕР
відділу 310. Укр. Народ. Союзу в Брукліні, Н. Й.

ОСІННІЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 29. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 29, 1938)

В ГАЛІ ЦЕРКОВНІЙ
307 ECKFORD STREET, GREENPOINT, BROOKLYN, N. Y.

Початок в годині 7-мй вечором.

Музика Івана Кінга. Вступ 40 центів.

На цей баль запрошуємо шановних громадян з Лонг Айленду, Вілмзбургу і околиць. За добру забаву ручити. 251

Комітет.

УВАГА ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Ваштовує:

ВЕЛИКИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ

(HALLOWEEN & MASQUERADE DANCE)

В НЕДІЛЮ, 30. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 30, 1938)

У ВЛАСНИЙ САЛІ, 214-216 FULTON STREET, ELIZABETH N. J.

Початок у годині 6. вечір. Вступ 35 центів.

За найгарніші і комічні стрій будуть роздані три нагороди.

Запрошуємо українські братства, сестринства, товариства і клуби та всіх громадян до численної участі. У. Н. Дім, це наша гордість і тому заслугу на пошлу підтримку всього громадянства. — Комітет. 251

В ГОСТИННИЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

217-219 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ В МІСТІ НЬО ЙОРКУ,

МОЖЕТЕ ГАРНО ЗАБАВИТИСЬ

при кожній нагоді Вашої у нас привабливості.

Власник гостинниці, Денис Гула, радо вітає свої гості.

ПОЗІР ПІТСБУРГ І ОКОЛИЦІ!

В НЕДІЛЮ, 30. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 30, 1938)

в годині 5:30 вечором

відбудеться

КОНЦЕРТОВА ВЕЧІРНЯ

З ПОСВЯЧЕННЯМ УГОЛЬНОГО КАМЕННЯ

В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВ. ЦЕРКВІ СВ. ВОЛОДИМИРА,

18 Г СІТНЕТ УЛ., S. S. PITTSBURGH, PA.

Будуть співати злучені хори Ком. К. Лисенка з Арнолд,

Ембридж і Пітсбургу. У відправі візьмуть участь

оо. М. Запаринюк, Павловський, Королишин

і Желехівський.

По церемонії посвячення угольного камення буде

спільна вечірка на церковній салі.

Запрошуємо численною присутію на цю концертну вечірку,

яку, ми певні, що ви ще ніколи не мали нагоди чути; чудові мо-

тивні славного композитора К. Лисенка, а перший раз відправ-

лену Веч. о. Гр. Павловським і Арнолд, 16. жовтня п. р. Не

забудьте, неділя, 30. жовтня, год. 5:30 вечором. 251

Комітет церкви.

УВАГА! УКРАЇНЦІ З БРОНКСУ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО „ЛЮБОВ”, ВІД. 298 У. Н. С.

ваштовує

КОНЦЕРТ І БАЛЬ

В СУБОТУ, 29. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 29, 1938)

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ,

1013 Іст Трімонт Евеню, Бронкс, Н. Й.

Початок у годині 8. вечором.

До бально буде пригравати першорядна музика.

Вступ лише 40 центів.

Буфет під зарядом Комітету.

НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ БРАТСТВА СВ. ВОЛОДИМИРА

при укр. прав. церкві

відіграється жарт на 3 дії, В. О. Пирятинського

„ДЕСЯТНИК ЛЮЛЬКА“

В НЕДІЛЮ, 30. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 30, 1938)

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ

334 EAST 14th STREET, NEW YORK CITY.

Початок у 6. годині вечором. Вступ 40 центів.

По виставі ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ.

В представленні беруть участь найкращі сили нашого те-

атрального гуртка. Тому просимо все Велимишанове українське

громадянство взяти засадову численну участь. За гарну забаву та

повне задоволення ручити. — Комітет. 251

Комітет.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й. УВАГА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ

устроє перший раз цього сезону

МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 29. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 29, 1938)

ПІД Ч. 831 ДЖОЗЕФ ЕВЕНЮ В РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Початок в годині 8. вечір. Вступ 25 центів.

На баль буде пригравати музика Михайла Юркова.

На цей Масковий Баль Український Народний Дім просить

усе доколичине Громадянство прийти якнайчисленніше і разом

при великих жартах весело забавитись. Також просимо декого

з приваблив замаскуватися. Хто найкраще замаскується, той

дістане першу нагороду. Нагород буде три: перша буде — \$5.00,

друга — \$3.00, третя — \$2.00. Не опустіть цієї нагоди. 251

Заряд Українського Народного Дому.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО

ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРО-

СВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШЬТЕ ПО НАЙНОВІШІЙ

ЦІННИК КНИЖОК.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬО КЕНСІНГТОН, ПА.

З діяльності ветеранів.

Прочитавши в ч. 239 „Свободи” поклик одного ветерана світової війни до інших ветеранів українського походження, хочу зазначити, що я вповні поділяю його думку. Також йому признання, що порушує справу нашого обов'язку підтримати визвольні змагання українського народу.

Ми всі, американські ветерани світової війни українського походження, не сміємо цю справу собі легковажити, а негайно мусимо взятися до роботи і скликати протестаційне віче та вислати наші домагання до президента Злучених Держав Америки. Ми мусимо зазначити, що коли три і пів мільона німців у Чехословаччині дістали те, чого собі бажали, то й сім мільонів українців під Польщею і тридцять п'ять мільонів під Румунією, повинні дістати те, що їм належить і до чого вони прагнуть.

Щоб негайно приступити до виконання цього діла, я зокрема звертаюся до ветеранів українського походження з Питсбурга, Нью Кенсінгтону, Меккіраку й околиць, щоб порозумілися з собою, зійшлися разом та ухвалили відповідні резолюції.

Іван Балабан, 1532—4 Евеню, Нью Кенсінгтон, Па.

ЛОС АДЖЕЛЕС, КАЛІФ.

Українська школа.

У вересні цього року розпочато українську школу в Рузвелт Гай Скул, у східній частині міста, де живе більше число українців. Досі ведено українські курси в Голівуді та в Берендо, але показалося, що з огляду на віддалі наші люди не могли приходити правильно до школи.

З перенесенням курсів українознавства до східної ділянки міста число студентів зросло і є надія, що наша школа втримається. Крім місцевих українців до цієї школи вписалося чимало чужинців, котрі з огляду на політичні зміни в Європі зацікавилися нашими справами.

В курс українознавства входять такі предмети: історія України, історія українського письменства (література), українська мова, граматика, слова, стилістика і т. п. Мовою викладовою є мова українська й англійська. Годиться згадати, що навчання повних предметів поступає за

приписаним шкільними американськими властями пляном. Наука поділена на т. зв. „юніти” з докладно назначеними „планями лекцій”.

Щоб витворити сталу систему в навчанні різних предметів, шкільні власті стейту Каліфорнії заставили всіх учителів учашати на спеціальні літні курси в університеті південної Каліфорнії. Учасники курсів писали свої пляни, котрі переходили строгу критику, після чого їх, коли були добрі, друкувано в формі „юніт”; на замовлення їх розсилається по всій Америці. Чимало „юніт” підготував по українській вчитель курсів, п. Ф. Луців.

Поставивши навчання української мови, історії й літератури на такий ступінь, американські шкільні власті дають „кредит” за українознавство нарівні з мовою іспанською, німецькою чи якою іншою. Тут є доказ, чому українські діти повинні вчати до нашої школи і вчитись мови своїх батьків.

Курси українознавства відбуваються що вівторок й четверга між 6:30 і 9:30 вечір.

о. Тихомир К. Капосий.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Зо срібного весілля на визволення України.

Приятелі гром. Анни й Івана Тамів справили ім. 1. жовтня ц. р. срібне весілля з нагоди 25-ліття їх щасливого подружжя. При веселій забаві гостям, п. Лука Кіт, згадав про рідних братів, які зводять боротьбу з займаннями. Гості зложили по \$1: А. М. І. Там, М. Глузун, А. Глузун, О. Гуменик; по 50 ц.: М. Осухівська, Т. Романович; решта дрібними. Разом \$7.66. Гроші передано касієрові ОДВУ, ч. 9 до пересилки на признану ціль.

Г. Туркевич.

Даром пробка ЗІЛЛЯ

МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є прийнятний і легкий до зажиття.

Мілертон дає найкращі успіхи, коли його живиться тільки в ко-

нечності, а тоді заживається його або зараз перш ніжним спо-

чинком, або по встановленні рані.

Мілертон не виробляє привички.

ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА \$1.00

вистане майже на цілий місяць.

Спеціальна оферта читачам „Свободи”:

1) \$1.00 за одну коробку Мілертону

1) \$1.50 за дві коробки Мілертону

1) \$2.00 за три коробки Мілертону

Питайте за Зіллям Мілертон у вашій місцевій аптеці, а як там його не мають, то пишіть до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. U.

P. O. Box 628, Newark, N. J.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

Потрібно ЖЕНЩИНИ без ріжних віку до праці як „фінішер”. Не вимагається практики; лише треба знати шити руками. Мусить бути християнка і не належати до юні. Говориться негайно від 9-го рану до 9-го вечір до: FUR STORE, 110-112 St. Mark's Pl. (E. 8th St.), New York, N. Y.

ДО ХОРИХ

Пошто терпіти, коли поміч близька? Багато жінок і чоловіків, що терплять згинути тяжкої недуги шукати, серця, нерви, лягомо, ніг, паралізу, а багатьох інших небезпечних недуг, є інші здорові. Без ріжних, що Вас болить і як довго, зверніться до нас ще нині, а знайдете пошуку раду в українській мові.

ХІРОПРАКТИЧНЕ БЮРО
195—2nd Ave. (пр. 12 вул.) New York.
Години: від 10. рану до 8. веч.
В неділі: від 10. рану до 1. поп.

УВАГА! Хто хоче довідатися, що це за новий метод життя, нехай піде до нашого страсного магічного каталогу і пошукати. Інтересовані будуть задоволені. Пийте зараз шир, зазвичай кілька марок, до: Practical Sales Co., 1219 N. Bell Ave., Dept. 8, Chicago, Ill.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИХАЙЛО КАНЮК

УКРАЇНСЬКИЙ ПОХОРОННИК

2321 W. CHICAGO AVE.

CHICAGO, ILL.

Модерна каплиця.

Добра обслуга.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ

Телефон: Armitage 4575

Тел. до дому: Seeley 0298.

Г. Туркевич.

МІРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжних, як далеко поїзд

Ньюарком. Вразі потреби теле-

фонуйте до нас. Обслуга шир

і чесна. — Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Удербейкер

заряджує погребам по ціні так

низькій, як \$150. Обслуга шир

і найкраща.

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150

Telephone: Orchard 4-8088.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ

В БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬО

ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

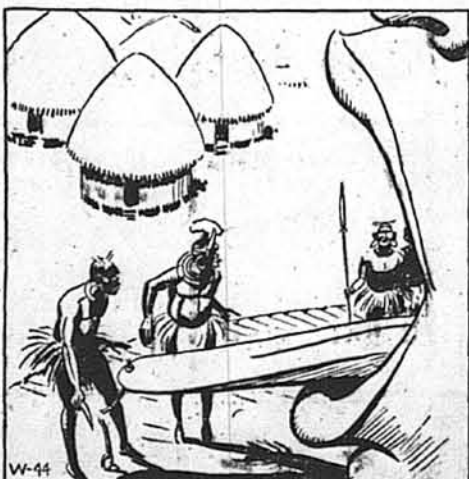
Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE

(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-6577

Кагундо відповів Бальза на середину ідолавого язика і звідтам вернувся. Але Бальзо пішов далі, аж на сам кінець язика. Там він зупинився, вдивляючися зрезигновано в чорну середину ідола. Настала мертва тишина. Кагундо скупився у великій мовчанці, розуміючи